

امام علی (ع) می فرمایند:

دو چیز گرانبها در میان شما وجود دارد، **امنیت و سلامت**

موضوع :

برگزاری دوره و آزمون نهادینه سازی فرهنگ صحیح

رانندگی و حمل ایمن مواد خطرناک

مسئول آموزش دهنده :

سرگرد حمیدرضا منتظرالمهدی

کارشناس عالی تصادفات و کاردان فنی

کانون سراسری انجمن های صنفی رانندگان

ناوگان حمل فرآورده های نفتی کشور

آذرماه ۱۴۰۴

بررسی و تشریح چند تصادف جاده ای مهم

تصادف برخورد دو یا چند وسیله نقلیه با یکدیگر یا با شیء یا عابر پیاده و یا حیوانات است که منجر به خسارت جرح و یا فوت می گردد.

تصادف و اقسام آن:

تصادف ها چند دسته اند:

تصادفات جرحی:

تصادفی است که علاوه بر خسارت مالی حداقل یکی از رانندگان و یا سرنشینان و یا عابرین پیاده و یا احشام مجروح شوند.

تصادفات خسارتی:

که در آن فقط به به وسایل نقلیه خسارت مالی وارد می شود. در برخی از موارد خسارت این تصادفات ناچیز است و دو طرف درگیر به توافق رسیده و تصادف گزارش نمی شود. به این تصادفات تصادفات توافقی نیز گفته می شود.

بررسی و تشریح چند تصادف جاده ای مهم

تصادفات فوتی:

تصادفاتی که یک یا چند نفر در اثر بروز تصادف جان خود را در محل حادثه از دست داده باشند یعنی به تصادفی که حداقل یکی از رانندگان و یا سرنشینان و یا عابرین و یا راکبین موتور و دوچرخه در اثر شدت تصادف جان خودشان را از دست می دهند تصادف فوتی گویند.

تصادف جاده ای از جنبه های گوناگون اجتماعی و اقتصادی اهمیت دارد از جمله:

- هزینه های گزاف اجتماعی و اقتصادی
- آثار منفی از نظر صدمات فیزیکی و روانی برای افراد درگیر در حادثه
- عواقب درمانی دارو درمانی و بهبود مجروحین و معلولین
- ارزش اقتصادی از دست رفته در نتیجه تصادفات جاده ای به طور میانگین یک تا دو درصد تولید ناخالص ملی است.

محور اندیمشک – پل دختر (۱۳۸۶/۱۲/۲۶)

تصادف مرگبار تانکر حامل سوخت با یک دستگاه اتوبوس در محور اندیمشک به پل دختر ۲۹ کشته و زخمی بر جای گذاشت یک دستگاه اتوبوس حامل تعدادی از دانشجویان دانشگاه غیر انتفاعی خیام مشهد در مسیر بازگشت از مناطق جنگی در قالب کاروان راهیان نور نیمه شب ۲۶ اسفند ۱۳۸۶ با یک دستگاه تانکر حامل سوخت تصادف کرد.

حادثه مسیر بم - زاهدان (تیر ماه ۱۳۸۳)

- با تصادف شدید یک دستگاه تریلر تانکر حامل بنزین با چندین دستگاه اتوبوس مسافری و کامیون و تانکرهای دیگر در محور بم - زاهدان و در محل ایست بازرسی گلوگاه شهید صدوقی ۷۱ نفر کشته و ۱۰۶ نفر مصدوم شدند.

حادثه محور تهران - قزوین بهمن ماه ۱۳۸۴

- در این حادثه یک کانتینر حامل در تصادف با یک وانت کنترلش را از دست داد و واژگون شد. این حادثه تلفات جانی نداشت ولی به دلیل عدم کارایی پمپ ها و تجهیزاتی که نیروهای امدادی برای تخلیه بنزین به صحنه حادثه آورده بودند، اتوبان ۱۳ ساعت بسته شد و صف طولانی ایجاد کرد و سبب وحشت بین مسافران گردید.

انواع وسایل نقلیه حمل بار در جاده ها

بارگیر مخزن دار: وسیله نقلیه دارای بارگیر استوانه ای شکل از جنس فلز یا فایبر گلاس است که برای حمل مواد شیمیایی و مشتقات نفتی و... به کار می رود.

تجهیزات اضطراری:

در هنگام حرکت باید تجهیزات زیر را به همراه داشته باشید.

چراغ های چشمک زن

شیشه پاک کن

باتری اضافه برای
چراغ قوه

برس پاک کردن برف

بیلچه

مایع شیشه شوی

کنترل تجهیزات ضروری و ایمنی:

پیش از سفر باید تجهیزات ایمنی و ضروری زیر کنترل شود:

تجهیزات ایمنی:

- ✓ پیش از سفر باید تجهیزات ایمنی زیر کنترل شود
- ✓ جعبه کمک‌های اولیه
- ✓ چراغ چشمک زن
- ✓ مثلث شبرنگ
- ✓ کپسول آتش نشانی

تجهیزات اضطراری:

- پیش از سفر بویژه در زمستان تجهیزات ضروری زیر کنترل شود:
- ✓ شیشه پاک کن و برس پاک کن برف
 - ✓ آب آشامیدنی و غذای اضافه
 - ✓ مایع شیشه شوی
 - ✓ کلاه چکمه دست کش و لباس اضافی
 - ✓ بیلچه
 - ✓ چراغ های چشمک زن
 - ✓ پتو و روکش مناسب
 - ✓ باتری اضافه برای چراغ قوه
 - ✓ زنجیر چرخ

آشنایی با حمل و نقل مواد خطرناک

تعریف مواد خطرناک :

مواد خطرناک شامل موادی است که با ایجاد خطر، سلامتی انسان ها، حیوانات و محیط زیست را تهدید می کند .
این گونه مواد را فقط تحت شرایط و استانداردهای خاص می توان حمل کرد در غیر این صورت جابجایی این مواد مطلقاً ممنوع است.

انواع گروه های مواد خطرناک :

مواد منفجره

مواد منفجره بر اساس میزان خطرناکی به شش زیر گروه تقسیم می شوند. بعضی از این مواد شامل مواد جامد، مایع یا مخلوطی از مواد مختلف هستند که در صورت انفجار موجب تخریب محیط اطراف می شوند موادی که برای آتش بازی استفاده می شوند در زمره مواد منفجره قرار دارند.

انواع گروه های مواد خطرناک :

مایعات قابل اشتعال

مایعات قابل اشتعال به موادی گفته می شود که در درجه حرارت ۵۰ درجه سانتیگراد دارای فشار بخاری کمتر از ۳۰۰ کیلو پاسکال بوده و در درجه حرارت ۲۰ درجه سانتیگراد و فشار استاندارد ۱۰۱/۳ کیلو پاسکال به صورت کامل، حالت گازی نداشته و نقطه اشتعالشان کمتر از ۶۱ درجه سانتیگراد است. از جمله خطرات و آسیب های ناشی از مایعات قابل اشتعال می توان به انفجار بخارات حاصل از مایعات قابل اشتعال در تماس با هوا، آتش سوزی سوزش پوست و چشم ها در صورت تماس، ایجاد مسمومیت و خفگی در صورت تنفس بخارات حاصل از سوختن این مواد و خوردگی اشاره کرد. بنزین ، گازوئیل ، استون ، بنزن ، چسب های حاوی مواد قابل اشتعال ، جوهر چاپگر و ... در گروه مایعات قابل اشتعال قرار دارند.

آشنایی با علائم و پلاکاردهای مواد خطرناک

پلاکاردهای مواد خطرناک :

فراهم کردن امکان شناسایی مواد خطرناک برای سایر کاربران جاده ها به ویژه در شرایط بروز حوادث مواد خطرناک اهمیت دارد در حوادث، اگر نیروهای امدادی نوع موادی که موجب حادثه شده است را شناسایی نمایند می توانند بهترین اقدامات را در حداقل زمان ممکن در هنگام بروز حوادث انجام دهند .

• برای شناسایی مواد خطرناک از پلاک های نارنجی استفاده می شود. این پلاک ها مشخص کننده نوع و ویژگی های ماده خطرناک است و دو عدد دارد که عدد بالایی نشان دهنده شماره شناسایی خطر و عدد پایینی نشان دهنده شماره بین المللی ماده خطرناک است. هر یک از مواد خطرناک یک شماره بین المللی دارد که با آن شناخته می شود. مثلا ، شماره اسید فرمیک ۱۷۷۹، مونو اکسید کربن ۱۰۱۶ و اکسیژن فشرده ۱۰۷۲ است. پلاک نارنجی دارای ابعادی به طول ۴۰ سانتیمتر ، عرض ۳۰ سانتیمتر و حاشیه ای مشکی به ضخامت حداکثر ۱۵ میلیمتر است. در صورت نبود فضای کافی برای نصب تابلو بر روی بدنه تانکر، می توان ابعاد آن را کاهش داد به طوری که طول آن معادل ۳۰ سانتیمتر، عرض ۱۲ سانتیمتر و حاشیه مشکی ۱۰ میلیمتر شود. ارقام شماره بین المللی و شماره شناسایی نیز ارتفاعی معادل ۱۰ سانتیمتر و ضخامت ۱۵ میلیمتر دارد دو شماره بین المللی و شماره شناسایی با یک خط مشکی افقی ممتد به ضخامت ۱۵ میلیمتر واقع در وسط پلاک از هم جدا می شوند. این پلاک ها باید از جنس استیل و اعداد رویش برجسته باشد. همچنین غیر قابل پاک شدن بوده و در مقابل آتش حداقل ۱۵ دقیقه مقاوم باشند.

۳۰
۱۲۲۳

• نمونه یک پلاک نارنجی در شکل بالا نشان داده شده . شماره شناسایی خطر شامل دو یا سه رقم است که نوع و شدت خطرناکی را تعیین می کند. رقم اول از سمت چپ نشان دهنده گروه و ارقام دوم یا سوم نشان دهنده ویژگی های آن به شرح ذیل است:

۲- انتشار گاز به علت فشار یا واکنش شیمیایی ۳- قابلیت اشتعال جامدات یا مایعات خود گرمازا

فهرست شماره شناسایی خطر برخی از مواد خطرناک

ردیف	شماره شناسایی خطر	توضیحات
۱	۲۰	گاز خنثی
۲	۲۲	گاز سرد شده
۳	۲۲۳	گاز سرد شده، قابل اشتعال
۴	۲۳	گاز قابل اشتعال
۵	۲۳۶	گاز قابل اشتعال سمی
۶	۲۶۵	گاز سمی اکسید کننده
۷	۲۶۶	گاز بسیار سمی
۸	۳۰	مایع قابل اشتعال
۹	۳۳	مایع با قابلیت اشتعال بسیار بالا
۱۰	۳۳۳	مایع آتش زا
۱۱	۳۶۸	مایع قابل اشتعال سمی و خورنده
۱۲	۳۸۲	مایع قابل اشتعال و خورنده که به آب واکنش نشان می دهد و گاز سمی قابل اشتعال تولید می کند.
۱۳	X338	مایعات با قابلیت اشتعال بسیار بالا و خورنده که با آب واکنش خطرناک دارد.
۱۴	۴۲۳	ماده جامدی که به آب واکنش نشان می دهد و گاز سمی منتشر می کند.
۱۵	۴۴	جامد قابل اشتعال در حالت مذاب و در درجه حرارت بسیار بالا

مثال	علامت مشخصه گروه	زیر گروه	گروه
آمونیم انواع بمب ، راکت			گروه ۱ مواد منفجره
استیلین LPG		گروه ۱-۲ گازهای قابل اشتعال	گروه ۲ گازها
هوا دی اکسید کربن		گروه ۲-۲ گازهای غیرقابل اشتعال و غیر سمی	
کلر اکسید نیتریک		گروه ۲-۳ گازهای سمی	
بنزین نفت سفید			گروه ۳ مایعات قابل اشتعال
گوگرد ذغال چوب		گروه ۱-۴ جامدات قابل اشتعال	گروه ۴ جامدات قابل اشتعال
فسفر		گروه ۲-۴ مواد احتراقی با قابلیت اشتعال خود به خود	
کاربید		گروه ۳-۴ مواد تولید کننده گازهای قابل اشتعال در مجاورت آب	

علائم مربوط به گروه های مختلف مواد خطرناک

علامت مربوط به گروه های مختلف مواد خطرناک

گروه	زیر گروه	علامت مشخصه گروه
گروه ۵ مواد اکسید کننده	گروه ۵-۱ مواد اکسید کننده	
	گروه ۵-۲ پر اکسید های آبی	
گروه ۶ مواد سمی و میکروبی	گروه ۶-۱ مواد سمی	
	گروه ۶-۲ مواد میکروبی	
گروه ۷ مواد رادیواکتیو	بهره‌مندی I , II , III	
	رادیو اکتیو شکافتنی	
گروه ۸ مواد خورنده	-	
گروه ۹ مواد خطرناک متفرقه	-	

وسیله نقلیه حامل محمولات خطرناک برای پارک و توقف در طول جاده ها فقط تحت شرایط زیر مجاز به توقف است:

- نصب گوه به تعداد حداقل ۲ عدد و متناسب با تعداد چرخ های وسایل نقلیه حامل مواد و محمولات خطرناک در حین توقف الزامی است.
- موتور وسیله حامل مواد خطرناک باید در حین توقف خاموش باشد.
- وسایل نقلیه حامل مواد خطرناک نباید نشت با سرریز داشته باشند.
- وسایل نقلیه حامل مواد خطرناک باید در نقاط با شیب کم توقف کنند و از پارک و توقف وسیله نقلیه در سربالایی یا سرازیری هایی که توسط وزارت راه و ترابری با علائم مشخص شده اند، خودداری نماید.
- در مواقع اضطراری که راننده وسیله نقلیه حامل مواد خطرناک مجبور به توقف شود باید وسیله نقلیه را حتی المقدور در منتهی الیه سمت راست جاده در محوطه باز دور از پل ها و تونل ها و تأسیسات رفاهی بین راه متوقف نماید.

راننده وسیله نقلیه حامل ماده خطرناک باید دارای باشد راننده و گواهینامه متناسب با نوع وسیله نقلیه خود بوده و حداقل ۳ سال از زمان صدور گواهینامه نیز سپری شده باشد حداقل سن رانندگان که در زمینه حمل و نقل مواد خطرناک فعالیت می نمایند ۲۶ سال تمام و حداکثر سن ۵۰ سال تمام است. البته در مورد رانندگانی که دارای تخلف نباشند متصدی حمل و نقل می تواند تا ۶۰ سال تمام نیز با هماهنگی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای از آنها استفاده نماید.

محاسبه زمان سفر:

تخمین مدت زمان کل سفر برای برنامه ریزی برای توقف ها، پیروی از مقررات ساعات کار و برآورد زمان رسیدن به مقصد بسیار مفید است. برای تعیین زمان سفر، برای هر ۱۰۰ کیلومتر مدت ۱/۵ ساعت اختصاص دهید. این مدت زمانی معقولی برای رانندگی توقف برای سوخت گیری و استراحت است.

مدارک راننده:

بر اساس آیین نامه حمل بار و مسافر، شرکت های حمل و نقل باید از تحویل بار به رانندگانی که هر یک از موارد زیر را نداشته باشند، خودداری نمایند:

گواهینامه رانندگی

کارت شناسایی عکس دار

دفترچه انفرادی راننده یا کارت هوشمند

گواهی وابستگی وسیله نقلیه به مؤسسات مسافربری یا حمل و نقل مجاز (مربوط به وسایل مسافربری)

مدارک محموله: بارنامه

مدارک وسیله نقلیه: شامل موارد زیر:

کارت شناسایی وسیله نقلیه

برگ معاینه فنی خودرو

بیمه نامه ها

بازرسی ظاهر کلی خودرو:

• اطراف وسیله نقلیه را بازرسی و وضعیت کلی آن را بررسی نمایید. به هر گونه صدمه در بدنه یا نشت مایع از وسیله نقلیه دقت نمایید. صندلی، قفل، درها، امنیت قسمت حمل بار گواهینامه برچسبها و مدارک بازرسی سالیانه را بررسی کنید. محیط اطراف خودرو را از نظر خطرات بالقوه بررسی کنید (عابر پیاده سیم های برق سایر وسایل نقلیه و

بازرسی محفظه موتور:

مطمئن شوید که ترمز دستی را کشیده اید و چرخ ها ثابت هستند. سپس در پوش محفظه موتور را بردارید و موارد زیر را بررسی کنید:

فرسودگی یا شل شدن لوله ها.

فرسودگی یا شل شدن تسمه ها

نشت های احتمالی محفظه موتور

دینام و پمپ آب

بررسی عایق بندی سیم های برق

بازرسی چراغ ها :

ترمز دستی را کشیده موتور را خاموش کنید و چراغ ها و فلاشرهای اضطراری را روشن کنید. از خودرو خارج شوید و به جلوی خودرو بروید و تمام چراغ ها را کنترل کنید. نیز از عملکرد صحیح نور بالا و نور پائین مطمئن شوید.

بازرسی چراغ های راهنما و خطر :

تمام چراغ ها را خاموش و چراغ های خطر را روشن کنید (ترمز دستی را بکشید یا از یک نفر بخواهید تا پایش را بر روی پدال ترمز نگه دارد.) چراغ های راهنمای سمت چپ را نیز روشن کنید از خودرو خارج شده و به چراغ راهنمای سمت چپ و جلو نگاه کنید چراغ باید تمیز، فعال و دارای رنگ مناسب برای هشدار دادن باشد. سپس به قسمت عقب خودرو رفته و راهنمای سمت چپ و هر دو چراغ ترمز را بررسی کنید. مطمئن شوید که چراغ ها تمیزند و رنگ مناسب دارند.

بازبینی اطراف وسیله نقلیه :

چراغ های جلو و فلاشرهای اضطراری را خاموش کنید. چراغهای اطراف و خطر را روشن کنید چراغ های سمت راست را روشن کرده، سپس بررسی خودرو را در اطراف محفظه راننده آغاز نمایید.

بازرسی قسمت چپ و جلوی وسیله نقلیه:

مطمئن باشید که پنجره و آئینه سمت در راننده تمیز است و تمام قفل و بستهای در راننده به درستی کار می کند. چرخ جلونی سمت چپ را بررسی کرده و موارد زیر را کنترل نمایید.

بازرسی چرخ و گلگیر:

هر گونه خرابی شکستگی و یا مواردی را که نشان دهنده عدم تنظیم مناسب است بررسی کنید همچنین ترک خوردگی چرخها را بررسی نمایید.

بازرسی لاستیک ها:

مطمئن شوید فشار باد لاستیک مناسب است و لوله های مربوطه دارای وضعیت خوبی هستند و در جای خود قرار گرفته اند. همچنین مراقب هر گونه بریدگی و ترک خوردگی در سطح لاستیک نیز باشید. مطابق شکل زیر کنترل لاستیک ها در آغاز سفر و همچنین در حین حرکت باید انجام گیرد.

بازرسی مهار ایمن محموله (بار) :

راننده حرفه ای وظیفه دارد تا با ایمنی و کارایی مناسب، بار را به دست مشتری برساند. مسئولیت راننده از زمان آغاز بارگیری شروع شده و تا زمان رساندن بار به مشتری ادامه خواهد داشت. همچنین باید از قوانین و مقررات محلی که در آن در حال مسافرت هستید، پیروی نمایید. یک وسیله نقلیه تجاری نباید تا زمانی که بار در آن به طور مناسب قرار داده نشده و تمهیدات مناسب ایمنی در آن لحاظ نشده است حرکت کند؛ چرا که اگر به هر دلیلی بار به طور مناسب مهار نشود ممکن است روی وسایل نقلیه دیگر سقوط کرده و خسارات جانی و مالی پدید آورد.

به همین دلیل همواره آزمایش ها و بازرسی های دوره ای بار در مواقع مشخص به شرح زیر انجام گیرد:

۱. هنگام تعویض نوبت کاری راننده.

۲. هر ۳ ساعت یا پس از طی مسافت ۲۵۰ کیلومتر هر کدام زودتر اتفاق افتاد).

رانندگی در شرایط خاص

حرکت در شب:

رانندگی در شب موجب بروز مشکلاتی برای رانندگان حرفه ای می گردد. خطرات بالقوه ای که ممکن است در هنگام شب رخ دهد عبارت اند از: روشنایی ضعیف، کاهش میزان دید و رانندگان بی توجه آمادگی برای رانندگی در شب می تواند گام بزرگی برای رسیدن به ایمنی به حساب آید یک راننده آماده مشکلات را از قبل پیش بینی کرده و نگران مواردی همچون کارکرد مناسب چراغ های جلو نیست. همچنین از آنجا که امروزه در بسیاری از کشورهای دنیا رانندگان وسایل نقلیه تجاری حتی در هنگام روز نیز با چراغ روشن حرکت می نمایند پیشنهاد می گردد تا در روز نیز از چراغ های روشن استفاده نمایید. بدین منظور باید به موارد زیر دقت کرد:

آمادگی فردی: راننده باید به خوبی استراحت کند و از هوشیاری کامل برخوردار باشد. تاریکی تاثیر خستگی را بیشتر و رانندگی در شب را خطرناک تر می کند.

تعیین مسیر: راننده باید بداند به کجا می رود در کجا ممکن است از مسیر خارج و یا به آن وارد شود. در چه قسمتهایی عملیات ساخت و ساز انجام می گیرد.

تدابیر لازم در هنگام ترکیدن لاستیک:

• ترکیدن لاستیک به از دست رفتن ناگهانی باد لاستیک اطلاق می گردد. ترکیدن لاستیک می تواند ناشی از فرسودگی لاستیک ها ترک در داخل لاستیک و یا صدمه دیدن از اشیایی که در سطح جاده قرار دارند یا سوراخ های لاستیک باشد. به خاطر داشته باشید که یک بازرسی قبل از سفر می تواند از ترکیدن لاستیک بر اثر فرسودگی جلوگیری کند ترکیدن لاستیک جلو می تواند کنترل فرمان را از دست راننده خارج کند و موجب تغییر جهت وسیله نقلیه به سمت لاستیک ترکیده گردد. زمانی که چرخ عقب کشنده بترکد، ممکن است شما حرکات متداوم کشنده از سویی به سوی دیگر را احساس نمایید تشخیص ترکیدگی لاستیک کشنده سخت تر است. شما ممکن است صدای آن را شنیده آن را در آینه ببینید و یا برخی مشکلات را در کنترل وسیله نقلیه احساس نمایید.

هر چقدر زودتر از ترکیدن لاستیک آگاه شوید زمان بیشتری برای عکس العمل دارید،
علائم اصلی از بین رفتن لاستیک عبارت اند از:

صدای بلند ترکیدن لاستیک به آسانی قابل تشخیص است. هرگاه چنین صدایی شنیدید، فرض کنید که لاستیک خودروی شما دچار مشکل شده است.

اگر خودروی شما به طرز شدیدی می لرزد می تواند به دلیل پنجر شدن یکی از لاستیک های شما باشد.

اگر خودروی شما به طرز شدیدی می لرزد می تواند به دلیل پنجر شدن یکی از لاستیک های شما باشد.

کارهایی که در زمان ترکیدن لاستیک باید انجام داد:

- ۱- پنج گام برای رانندگی ایمن در شرایط ترکیدن لاستیک وجود دارد:
 - ۱- از ترکیدن لاستیک آگاه و مطمئن شوید.
 - ۲- سرعت عکس العمل را برای غلبه بر نیروی کشش ناشی از لاستیک پنچر زیاد کنید.
 - ۳- فرمان را محکم نگاه دارید. اگر لاستیک جلو از بین برود، می تواند کنترل فرمان را از دست شما خارج سازد.
 - ۴- از ترمز کردن پرهیزید ترمز کردن در زمانی که لاستیک از بین رفته باشد می تواند موجب از دست رفتن کنترل گردد تا زمانی که در معرض تصادف یا چیزی قرار نگرفته اید از ترمز کردن پرهیزید. زمانی که سرعت خودرو کاسته شد، به آرامی ترمز گرفته و به کنار جاده بیاید.
 - ۵- بعد از توقف تمام لاستیک ها را بررسی کنید اگر یکی از لاستیک های زوجی شما از بین رفته بازرسی بصری تنها راه شناسایی این مشکل است.

دستورالعمل حمل مواد خطرناک:

۱

مواد خطرناک عبارتند از : مواد منفجره
آتش زا، سمی، سوزان (اسیدها و مواد
مشابه گازهای قابل اشتعال به صورت گاز
یا مایع) و به طور کلی موادی که ذاتاً
خطرناک باشند.

۳

حمل مواد خطرناک با وسایل نقلیه
عمومی باربری در صورتی مجاز خواهد
بود که شرایط ایمنی در وسایل مذکور
رعایت شده باشد و یا محموله در وسیله
نقلیه در بست حمل شود.

۲

هرگونه عملیات حمل و نقل مواد
خطرناک حداقل با رعایت تعاریف و
ضوابط مندرج در این دستورالعمل که
ملهم از قوانین و مقررات لازم الاجرای
موجود می باشد، مجاز خواهد بود.

دستورالعمل حمل مواد خطرناک:

وقتی فرستنده کالایی را با ماهیت خطرناک به حمل کننده تحویل می دهد باید حمل کننده را از نوع دقیق خطر و در صورت لزوم از اقدامات احتیاطی که باید به عمل آید مطلع سازد. در صورتی که این اطلاعات در بار نامه جاده‌ای ذکر نشده باشد مسئولیت اثبات این که حمل کننده از نوع خطراتی که در حمل کالای مورد بحث وجود داشته آگاه بوده است با ارائه دلایل دیگر به عهده گیرنده یا فرستنده خواهد بود.

چنانچه حمل کننده از وجود کالای با ماهیت خطرناک موضوع این ماده آگاه نشده باشد میتواند در هر زمان و هر مکانی کالا را تخلیه کرده و یا آن را از بین برده و یا خنثی نماید بدون اینکه غرامتی از این بابت بپردازد. علاوه بر این فرستنده کالا مسئول جبران تمام هزینه ها و خسارت هایی است که از تحویل چنین کالایی به منظور حمل یا از حمل آن حادث شود.

دستورالعمل حمل مواد خطرناک:

شرکت ها و مؤسسات حمل و نقل جاده ای مکلفند سیستم مقابله با خطرات ناشی از حمل ماده خطرناک را که به تأیید مقامات صلاحیت دار رسیده باشد در وسیله نقلیه حامل ماده خطرناک تعبیه نمایند.

وسایل نقلیه حامل مواد خطرناک باید فقط سه چراغ قرمز الکتریکی همراه داشته باشند و استفاده از وسایل آتش را نظیر فانوس نفتی و امثال آن به عنوان علائم هشدار دهنده ممنوع است.

دستورالعمل حمل مواد خطرناک:

۷

شرکت ها و مؤسسات حمل و نقل جاده ای باید بارهای وسیله نقلیه را طوری بارگیری و محکم ببندند که هیچگونه خطر افتادن یا چکه کردن یا باز شدن و یا پخش شدن در هوا وجود نداشته باشد.

۸

شرکت ها و مؤسسات حمل و نقل جاده ای موظفند تابلویی که روی آن کلمه ((خطر)) با حروف درشت با رنگ قرمز نوشته شده باشد و همچنین علامت مخصوص ماده خطرناک محمول را در چهار قطعه به ابعاد ۵۰×۵۰ سانتی متر به شکل و به شرح پیوست تهیه و در چهار طرف وسیله نقلیه حامل ماده خطرناک نصب نمایند.

دستورالعمل حمل مواد خطرناک:

در صورت لزوم وزارت راه و ترابری (سازمان حمل و نقل پایانه های کشور) نقشه مسیری را که وسیله حامل ماده خطرناک برای رسیدن به مقصد باید طی کند و توقف های غیر اضطراری بین راه در آن پیش بینی شده است برای تحویل به راننده در اختیار شرکت با مؤسسه حمل و نقل خواهد گذاشت و راننده مکلف است وسیله را در مسیر تعیین شده هدایت کند. در نقشه مورد بحث سعی خواهد شد که وسیله حتی المقدور از نقاط کم جمعیت و احياناً جاده های کمربندی شهرها عبور داده شود و توقف های بین راه دور از وسایل نقلیه دیگر و محل های امن و خلوت انجام گیرد.

در صورتی که مقامات ذیصلاح کشور لازم بدانند به شرکت یا مؤسسه حمل و نقل توصیه خواهد شد که علاوه بر راننده و کمک راننده، نماینده ای از طرف مؤسسه مذکور که با ماده خطرناک محمول و روش مقابله با خطرات احتمالی آن آشنا باشد بدرقه وسیله نقلیه حامل ماده خطرناک نماید.

دستورالعمل حمل مواد خطرناک:

رانندگان وسایل نقلیه موتوری حامل مواد خطرناک مکلفند در تقاطع راه آهن، هر چند علامتی وجود نداشته باشد کاملاً توقف نمایند و پس از حصول اطمینان از بی خطر بودن معبر از تقاطع بگذرند. در هر حال هنگام عبور از روی ریل ها مجاز به تعویض دنده نمی باشند.

۱۱

در مواقعی که راننده وسایل نقلیه حامل مواد خطرناک بنا به ضرورت مجبور به توقف می شود باید وسیله را حتی المقدور در منتهی الیه سمت راست جاده در محوطه باز دور از پل ها و تونل ها و تأسیسات رفاهی بین راه متوقف نماید.

۱۲

دستور العمل حمل مواد خطرناک:

۱۴

اگر وسیله نقلیه حامل مواد خطرناک در کنار راه توقف نماید و نور کافی در آن محل برای تشخیص اشیاء یا اشخاص از فاصله ۱۵۰ متری وجود نداشته باشد راننده وسیله نقلیه (اعم از اینکه داخل وسیله نقلیه باشد یا خارج آن) موظف است که در وسط جاده یک چراغ الکتریکی قرمز با باطری در فاصله ۷۰ متری جلو و یکی در فاصله ۷۰ متری عقب و یکی در پهلو وسیله از کار افتاده بگذارد. استفاده از فانوس یا چراغ مشعل برای این قبیل وسایل نقلیه ممنوع است.

۱۳

در توقف های بین راه و توقف های اضطراری باید همیشه یک نفر از سه نفر راننده کمک راننده و یا نماینده شرکت یا مؤسسه حمل و نقل مربوطه در وسیله نقلیه یا اطراف آن باقی مانده و از آن مراقبت نمایند.

دستورالعمل حمل مواد خطرناک:

در مورد سوخت گیری وسایل نقلیه حامل مواد خطرناک نکات زیر باید رعایت شود:

الف) سوخت گیری حتی الامکان در پمپ های دور از آبادی بوده و در نقاط کم جمعیت انجام گیرد.

ب) وسیله نقلیه ای در جلویا عقب وسیله نقلیه حامل ماده خطرناک مشغول سوخت گیری یا انتظار نوبت نباشد.

ج) موتور وسیله ترابری حامل مواد خطرناک باید خاموش باشد.

د) راننده کمک راننده و یا نماینده مؤسسه ترابری از وسیله ترابری دور نشوند.

۱۵

دستورالعمل حمل مواد خطرناک:

۱۷

در مورد آن دسته از کالاهای خطرناک که مشمول قوانین خاص می باشند. رعایت مقررات مربوطه نیز لازم الاجرا خواهد بود.

۱۶

در صورتی که وسیله نقلیه حامل مواد خطرناک نقص فنی پیدا کند به طوری که نتوان آن را در محل و در فرصت مناسب تعمیر نمود راننده باید مراتب را به شرکت یا مؤسسه حمل و نقل متبوع اطلاع تا شرکت یا مؤسسه مزبور وسیله نقلیه دیگری را برای تحویل گرفتن ماده خطرناک از وسیله نقلیه حامل ماده خطرناک اعزام نماید.

پیوست دستورالعمل حمل مواد خطر ناک

علامت مخصوص جهت نصب بر روی وسایل نقلیه حامل مواد سوزنده

- زمینه این علامت به رنگ قرمز یا حاشیه نازک مشکی بوده و رنگ شعله به رنگ نارنجی و طول هر ضلع آن ۵۰ سانتی متر می باشد.

علامت مخصوص جهت نصب بر روی وسایل نقلیه حامل مواد سمی

- زمینه این علامت از دو بخش سفید با حاشیه نازک مشکی بوده و طول هر ضلع آن ۵۰ سانتی متر می باشد.

علامت مخصوص جهت نصب بر روی وسایل نقلیه حامل مواد اسیدی

- زمینه این علامت از دو بخش سفید و مشکی تشکیل شده و طول هر ضلع آن ۵۰ سانتی متر می باشد.

تابلوی خطر

- زمینه این تابلو به رنگ سفید با حاشیه و کلمه «خطر» به رنگ قرمز بوده و طول هر ضلع آن ۵۰ سانتی متر می باشد.

با تشکر فراوان
از توجه شما!

حمیدرضا
منتظرالمهدی